

LIST IZLAZI TJEDNO. GODIŠNJA PRET-
PLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA VII. Broj 40.
Šibenik, 4. listopada 1936.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA
UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

POTREBA NAŠIH DANA

Čovječje potrebe su velike. I tjelesne i duševne. I kad bismo mogli svima udovoljiti, vidjeli bismo samo nasmijana lica, kao znak nutarnjeg mira i zadovoljstva.

Ali potrebe se ne umanjuju; dapače se umnažaju. Ako se već udovolji jednoj, porode se dvije druge.

Crkva nije nikad bila ravno-
dušna prema čovječjim potrebama. Prati ih i spominje, više puta, u svojoj liturgiji, u javnim pobožnostima i molitvama. Molila je i moli za mir među narodima, za zdravlje, za materijalno blagostanje i socijalni duh ljubavi i pravde.

Kroz ovaj mjesec listopad Crkva će opet moliti; moliće za jednu savremenu potrebu, koju, možda, toliko ne osjećamo, ali koja, zato, nije tako neznatna i beznačajna. Kroz čitav mjesec, koji je, kao i svibanj, posvećen Mariji, Crkva će moliti za dobru štampu.

Dobra štampa — to je potreba naših dana. I ta je potreba tako važna i velika, da je Crkva odredila posebne molitve za nju.

Štampa je raširena, i sve više se širi. Mnogo je ima, ali malo dobre! U milijune primjeraka šire se dnevници, u milijune tjednici i mjesečnici, ali što, kad više štode nego li koriste.

Putem štampe širi se, mjesto istine, neistina, a mjesto pravde — nepravda! — Da, neistina i nepravda!

Kako je to žalosno, kad znamo da će samo istina osloboditi svijet, i da će samo pravda stišati strasti koje pokreću današnji svijet iz njegovih stožera.

Zato Crkva, sva skrbna i zabrinuta, ovako moli: »Vječni sine Božji, Svijetlo od Svijetla, neizmijerna Istino! Ti si došao na svijet, da nas izbaviš od tame, te nam doneseš svijetlo, nebesko... Blagoslovi, božanski Spasitelju, sve one koji šire i podpiru dobru štampu... A svim tvojim vjernicima udijeli milost, neka se brižno klone štampe koja vrijeda kršćansku vjeru i čudorednost...«

Kod priprostog puka, koji često koješta prima bez rasuđivanja, vlada uvjerenje da je sve istinito što je naštampano. Štampana riječ je za nj dokaz čiste istine!

A tako bi stvarno i moralo biti. Nu što bi moralo — nije. Najgore je to, da veliki dio štampe svi-

Komunizam na djelu

Tragovi „kulture“ na Šubićevcu

Razne arheološke iskopine i natpisi pokazuju nam stupanj kulture, način života i rada onih naroda i skupina čiji su to ostaci. Kad kroz neki grad ili selo prođe kakva izletnička skupina ljudi ili se tu zadrži neko vrijeme, mi po njihovom vladanju i govoru odmah zaključujemo, jesu li to prosvjetljena čeljad ili su kakvi prostaci i probisvijet. Ako pak ostave kakvih pisanih tragova, na pr. u kakvom Spomenaru, ili možda na kamenju i drveću, onda nam je još lakše pogođiti visinu njihove naobrazbe i kulture, njihove uglađenosti i fineze.

U svakoj svojoj kretnji, u svakoj riječi i činu čovjek otkriva svoju dušu, razgaljuje svoje misli i osjećaje.

Pred par dana prošetao sam se našim ubavim Šubićevcem. Miris borove šume upravo me je opajao, a moja su pluća počela življe raditi. Penja sam se prema vidilici „Zvijezda“, odakle puca krasan vidik na Šibenik, njegovu luku, obližnje otoke i otočice. Čovjek se upravo osjeća preporođenim svakiput, kad se popne na kakvu visinu, odakle mu je omogućeno da širim pogledom promatra veličanstvenost prirode.

Međutim, gadna „komunistička stvarnost“ pokvarila mi je ugodno raspoloženje. Na ogradi vidilice „Zvijezda“, kao i na mnogim sjedalicama u šumi, nalaze se razni komunistički natpisi, u kojima se zrcali sva komunistička duša i koji pokazuju stupanj kulture onih čija su to djela. Tu čitamo takvih prostota i seksualnih perverznosti, da se mora smutiti i najpokvarenija duša — izuzev komunističku. To je vrhunac pokvarenosti i prostote, zadnji stupanj barbarstva i divljaštva.

Čovjeka upravo spopada strah nad našom mladeži, koja to čita, a osobito nad onom koja to piše. Pitamo se: Kamo ovo sve vodi? Zar naša mladež nema drugih ideala osim tih, čisto materijalističkih i životinjskih? Zar naša mladež ne zna za ništa drugo nego sa spolno izivljavanje i prostotu? Zar joj je to sav sadržaj živo-

ta? I takvi bi htjeli budućnost našega naroda!?

Sada mi je jasno na kakvoj su moralnoj visini sve one djevojke — pa bile one gimnazijalke ili akademičarke — koje se zagrijavaju za ovakvu komunističku „ideologiju“. A takvih ima i u našem gradu!...

Kazaće, možda, kogod: Zašto vi to sve svaljujete na komunistička leđa? Zar to nije mogao pisati i neko drugi osim komunisti? —

Ne! Komunistički papci su tu jasni. Ispod svakog natpisa nalazi se i kakav komunistički znak, kao na pr. srp i čekić, pa onda natpisi: Živio komunizam, Živjela Rusija, SSSR itd. — što očito dokazuje komunističko podrijetlo.

Upozoravamo vlast na ovu kulturnu sramotu našega Šibenika. Ako se kažnjava svaki drugi prekršaj, onda je kazne vrijedan i ovaj destruktivni, rušilački rad komunističke bande, koja truje dušu naše omladine.

Neka se dobro zamisle u ovo svi koji se nalaze na raznim višim položajima, pa, bilo direktno ili indirektno, potpomažu komunističku propagandu.

Čuo sam ovih dana, da je jedan profesor na nekoj dalmatinskoj gimnaziji rekao svojim dacima: — Budite što hoćete; upišite se u koje hoćete društvo, pa čak i u — komuniste, (ovo zadnje je kazao tiho, tiho, ali su ga ipak svi čuli!) samo nemojte biti — križari! (Ovo je snažno naglasio). A znade se, tu i tamo, i prgoniti dake — križare, ako sudjeluju na kakvim križarskim manifestacijama, dok se, naprotiv, o poznatim komunistima nimalo ne vodi računa! — Što sve ovo znači, gospodo?

Zamislimo se malo u gornje činjenice i ovu izjavu g. profesora, kojemu je na odgoj povjerena naša uzdanica!

Peč.

Socijalno zrnje

DIKTATURA TRIJU ŽIDOVA

Govor, koji je nedavno održao njemački ministar dr Göbels u Nürn-

bergu, odjeknuo je širom svijeta. U njemu se najžešće okomio na metode i namjere komunizma. Rekao je:

„Evropski radnik misli, da je Rusija država proletera, tj. njegova, radnička država. Međutim do sada nijedan proleter ili radnik nije sjedio „na vladi“ u Rusiji. Današnja vlada su zapravo tri židova, koji imaju vrhovnu vlast nad čitavom Rusijom. Ta su tri židova: drug Herschel-Jehuda, koji si je uzeo ime Jagoda; drugi je Lazarus Mosessohn (sada Kaganovič), Staljinov fast, i treći gospodin Finkelstein (koji se zove Litvinov) i koji je ministar vanjskih poslova Sovjetske unije. Ta tri židova su ono što neupućeni radnici u Evropi zovu „vlada proletarijata“.

Ovi Židovi lažu svijetu da je sovjetska Rusija socijalni raj, dok mora ruski radnik po Stahanovom sistemu tegliti kao životinja za pljaču, koja mu ne dostaje ni za najnužnije. I to najnužnije je daleko ispod najmizernijeg radnika kod nas (u Njemačkoj).“

IZJAVA SPANJOLSKOG UČENJAKA

Proslavljeni španjolski učenjak-filozof, rektor sveučilišta u Salamanci, Miguel de Unamuno dao je francuskim novinarima ovu izjavu o španjolskom građanskom ratu:

„U inozemstvu još nisu shvatili značenje ovoga građanskoga rata, najstrašnijega, što ga pozna Španjolska, rata u kojemu se događaju strahovite stvari, iz kojega će Španjolska izaći iskrvavljena, uništena i na smrt izmučena. Još mnogi ne shvaćaju, da je Španjolska zaražena luđačkom epidemijom, koju zaoštruje zločinačka vlada i da tu nema drugoga lijeka, do željezo i vatra. Neki vjeruju, da se vodi borba ideja. Sada tu više nema ni jedne ideje, koja bi vodila marksiste u ovom ratu. To je sada jedna razularena pošast, koju treba pod svaku cijenu pobijediti. Sugeriraju posredovanje, primirje, izmjenu zarobljenika i obustavu smrtnih kazni. Ne može biti primirja sa tom pošasti!

Ne radi se tu o obrani principa ili o sačuvanju nekih socijalnih tekovina. Tu se radi o poplavi rušenja i umorstava, pljačke i zločina svih vrsta. Španjolski komunisti nisu nikada imali shvaćanja za konstruktivnu politiku. Anarhisti nisu nikada na ta-

jesno laže: neistinu prikazuje kao istinu, a istinu kao neistinu.

Pa onda kako štampa blati vjeru i čudorede, ta dva nedoknativa stupa životne sreće i duševnog mira! — Čitajući mnoge knjige i novine, dolazimo do bolnog uvjerenja: da se one samo, zato štampaju, da poruše u dušama svijetle hramove vjere i među te ruševine posiju korov nečudoređa.

Ko pere lošce ne može se ne — omrčiti; ko radi u mlinu, mora se obrašniti.

Tu istinu moramo primijeniti i na čitaoce zle štampe. Ma kako mi bili utvrđeni u dobroti i potkri-

jepljeni istinom, zla knjiga uvijek ostavlja u duši neki trag; malo pomalo krnji dobrotu i potamnuje istinu, dok ne ostanemo duševno goli i zamazani. Zna, naime, Crkva zašto moli: »... A svim Tvojim vjernicima udijeli milost, neka se brižno klone štampe koja vrijeda kršćansku vjeru i čudorednost.«

Nemojmo misliti da samo bijeda, slabi uzgoj i zao primjer okoliče unesrećuje mnoge ljude, dovođi ih pod vješala ili im utiskuje u ruke: uže, samokres i otrov. I štampa je kriva! Ona je velika zločinka koja ima na svojoj savjesti bezbroj propalih duša i ljud-

skih tragedija.

Nepravedni socijalni red ne podržava samo raskošni život nekolicine i fizička sila. Zato moramo, u mnogočem, kriviti i kapitalistički duh štampe.

Čovjek, kad osjeća da je malen i nemoćan, obraća se velikom i svemogućem Bogu. A mi se, eto, osjećamo maleni i nemoćni u borbi proti tami i rušilačkoj moći zle štampe. Zato ćemo se, kroz čitav ovaj mjesec, toplo i usrdno moliti za svijetlo, snagu i pobjedu dobre štampe.

Ig.

kovo nešto ni pomišljali. To su ljudi, koji su podlegli nekom bijesnom deliriju. Možda se tu radi o krizi očaja".

A treba znati da je Miguel de Unamuno čuveni slobodoumnik i strastveni pristaša republikanske misli u Španjolskoj.

GLAS IZ UKRAJINE

Ukrajinski metropolit dr. Septicki napisao je poslanicu svojim vjernicima, u kojoj između ostaloga piše:

„Od početka kršćanstva nije bilo na svijetu nikakve sekte, nikakve religije, niti političke stranke, koja bi bila u tolikoj mjeri neprijateljska Božjoj objavi i svakoj religiji, a napose religiji Isusa Krista i Njegove svete Crkve, kao komunizam. Boljševicima je glavna zadaća da unište Crkvu Kristovu. To misle postići tako da dižu posvuda revolucije, i da tom zgodom pale crkve, ubijaju svećenike i vjerne kršćane, te u ljudskim dušama ubijaju vjeru u Boga i u Božju objavu.

Komunisti su bezbožnici. U njihovom programu ni jedna točka nije jasnija i iskrenija od one, da se oni bore protiv Boga. Inače komunisti nisu iskreni; naprotiv: njihov se čitav sistem temelji na principijelnoj, svestranoj i neprestanoj laži. Radi toga gotovo je nemoguće stvoriti jasan zaključak o tome, što će jednom biti od boljševizma. Boljševizam se pretvara u religiju, u neku materijalističku i pogansku religiju, koja Lenjina i njemu slične drže za neke polubogove, a laž, prevaru, nasilje, teror, tlačenje sirotinje, demoraliziranje djece, ponižavanje žene, razaranje obitelji, uništavanje seljaštva i dovadanje čitavih naroda u skrajnju nuždu, smatra svrhom svoga gospodarstva, ma da sve te principe prikriva lažnim, naprosto protivnim imenima.

Teško je razumjeti, što kane polučiti komunisti, jer dosadanje 19-godišnje iskustvo najočitije dokazuje, da kao boljševiči govore o slobodi, oni pod tim razumiju — ropstvo; kad govore o dobru, pod tim riječima razumiju — glad; kad govore o „sovjetska“ pod tim razumiju takav sistem, gdje nitko ne smije otkriti svojih misli; kad govore o seljačkoj vladi, tad misle na sistem, gdje je seljak prisiljen da besplatno radi i da za svoj rad ne dobiva ni dostatan komadić sunog hljeba. A kad govore o vlasti „proletarijata“, to pod proleterijatom razumiju kastu, koja siše krv iz naroda. Tko samo iz daleka posmatra rad boljševika, taj mora da bude o tome uvjeren, jer tisuće očevdinih dokaza svaki dan to potvrđuje.“

KONGRES OMLADINE

Zeneva je sastajalište mnogih udruženja i pokreta. Tamo se dogovaraju diplomati i zboruju „ljubitelji“ mira. A drago nam je da se u Zenevi, početkom ovog mjeseca, održao i kongres radničke katoličke omladine iz Švicarske. — Dok Moskva potpaljuje u radničkim srcima revolucionarni bi-

jes, nužno je potrebno da se i katoličko radništvo osvješćuje i svrstava u redove.

Početkom rujna se u Zenevi ustanovilo, da se redovi švicarske radničke katoličke omladine sve više jačaju

Nedjeljno evanđelje

s poukom

XVIII. nedjelja po Duhovima

EVANĐELJE SV. MATEJA. 9, 1—8. U ono vrijeme, ušavši Isus u ladicu, preveze se, i dođe u svoj grad. I gle! donesoše mu uzeta, koji je ležao na postelji. I videći Isus vjeru njihovu, reče uzetomu: Uzđaj se, sinko, opraštaju ti se grijesi tvoji. I eto! neki od književnika rekoše u sebi: Ovaj psuje. A kad Isus vidje misli njihove, reče: Zašto mislite zlo u srcima svojim? Što je lakše reći: Opraštaju ti se grijesi tvoji; ili reći: ustani i hodi? Ali da znate, da Sin čovječanski ima vlast na zemlji opraštati grijeha, tada reče uzetomu: Ustani, uzmi postelju svoju, i pođi kući svojoj. I ustade, i otiđe kući svojoj. A mnoštvo videći poboja se, i proslavi Boga, koji je dao takvu vlast ljudima.

POUKA:

Nije Krist rođen u Nazaretu. Betlehem je njegovo rodno mjesto. Ali Nazaret je grad njegovog djetinjstva i njegovog mladenaštva, kao što je i Jeruzalem grad njegove muke i pobjedonosnog uskrsnuća.

Nu ni Betlehem, ni Nazaret, ni Jeruzalem nije onaj grad o kojemu današnje evanđelje govori: „... i dođe u svoj grad“. — Taj njegov grad je Kafarnaum. U Nazaretu ga htjedose kamenovati, u Jeruzalemu ga farizeji strašno zamrzise; zato je odabrao jedan drugi grad, gdje će ga ljudi više voljeti i pažljivije slušati. A to je bio Kafarnaum, grad priprostih Galilejaca. Tamo blizu, kraj Genezaretskog jezera, imao je njegov apostol Petar svoju skromnu kućicu.

Pa ipak, eto i u Kafarnaumu farizejskih književnika. Ne puštaju Ga s vida. Žele Mu, na svaki način, naškodoiti i oslabiti njegovu divnu riječ o kraljevstvu Božjemu.

I, evo, kad Krist, u svom velikom milosrđu, oprašta grijeha uzetome, književnici mu zlobno predbacuju da time pogrdjuje Boga. Ne, nisu to glasno i otvoreno rekli. Samo su u sebi tako mislili. Nu i tu njihovu zlobnu misao Krist vidi. Vidi je, iako nije izrečena, premda se skriva u tajnosti srca.

Kako je to moguće? Nama je to danas sasvim jasno, jer znamo da je Krist Bog. A Bog je svevidan i sveznajuć.

Ta istina o Božjoj svevidnosti i sveznanju morala bi potpuno promijeniti način našeg života. Jer kako mogu nešto slabo učiniti, ako se češće pitam sa psalmistom: „Kamo ću otići

od duha tvojega i kamo ću pobjeći ispred tvojega lica? Ako uzadem na nebo, ti si tamo; ako sadem u pakao, tamo si. Ako si pred zoru uzmem krila i nastanim se na kraj mora, i tamo će me odvesti tvoja ruka i držaće me tvoja desnica.“ (Ps. 138)

Bog je posvuda! — ova misao će nas čuvati od pada i onda, kad nas niko ne bude gledao, kada kraj nas ne budu ni roditelji, ni vlast.

Bog nas vidi u tami, gleda nas u samoći, i kako bih Ga mogao, dok me gleda, pred njegovim vlastitim očima, vrijedati?!

Starozavjetna Suzana je bila nastopovana od dvojice narodnih starješina. I tada, dok ju je slabo tijelo sililo na popuštanje, u duhu joj oživi uvjerenje: Bog me vidi. To uvjerenje joj je dalo snage i odvažnosti da ih je odbila riječima: „Radije ću bez djela pasti u ruke vaše, nego li sagriješiti pred licem Gospodnjim.“ (Dan. 13, 23)

I Suzana je ostala čista. Postade simbol čistoće!

A zar nije i pravedni Josip izdržao junačku borbu, kad ga je nagovarala na grijeh pokvarena Putifarka? Da je ustrajao u svojoj dobroj odluci, razlog je u riječima strpljivog Joba: „Ne vidi li on puteve moje i ne broji li sve korake moje?“

Kao što je Krist nekoć prozreo potajne misli zlobnih književnika, tako On i sada vidi naše misli, mjeri naša čuvstva, čuje riječi i promatra djela.

A zar će sluga biti toliko drzak, da će pred očima gospodara učiniti nešto što mu je on strogo zabranio?

Zašto sve zapinje?

Hoćemo naprijed, ali se ne mićemo. Ne možemo, ali i nećemo. I to sami nećemo!

Svakako smo zapeli. I to tvrdo! A morali bismo se ovoga osloboditi, da uzmognemo prosljediti ravnim putem. Nu kako da se oslobdimo toga stanja?

Čuje se vika sa svih strana. — Revolucija! — viču jedni; fašizam! — viču drugi; zlatna demokracija! — čuju se treći; samonikla seljačka kultura! — svjetuju četvrti. I sad se nadvikuju — ta imaju dobra pluća — da su nam i uši oglušile.

I kako ko jače zavikne, svijet se odmah okrene prema njemu, misleći da on ima pravo. Ali dođe i jači glas, i onda ide sve po starom. I svijet se okreće kao bez glave — nije to njemu teško — sad amo sad tamo. Ali naprijed se ne ide! I radije će natrag nego naprijed. Smiješno i žalosno!

Sami priznavaju da je ovo kaos. Pa još kakav! Malo ih je ovakvih i bilo. A moderan čovjek, čovjek kulture i civilizacije, „čovjek budućnosti“ — ne zna gdje je pravi put! — Gore srca! — čuje se zaglušivani ali stalni glas. Drugi, međutim, odgovaraju: — dolje! — gore nema ništa, to je samo

ljudska izmišljotina. Ovdje ti je sve. A ovo „ovdje“ ni sami ne znadu dobro urediti, ako ne posude od onoga što osuđuju.

I svijet se priklanja sad jednima sad drugima. A Onoga koji već 20 vijekova propovijeda, koji ima iskustva i znanja, svijet neće da sluša, i njegov glas ostaje „glas koji više u pustinji“. I kao što neuki bolesnici iđu svukuda prije samo ne pravom liječniku, tako i današnji ljudi slušaju prije svačiji glas nego glas dobrog Pastira. Slijedili su ga neko vrijeme pa su Ga ostavili, misleći da će im oni koji bolje viču i više pogoduju njihovim strastima, donijeti sretniji život.

Ali kako su se jedno prevarili! Što su glavu više od Njega okretali, od Njega se više udaljivali — to su bili nesretniji. Zapali su i zapadaju u sve veću tamu, po kojoj vrludaju kao preplašene ovce ne znajući na koju će stranu.

Ljudi će prije sve iskusiti i gorko se razočarati, i tek poslije gorkosti, poslije muka i patnja, vратиće se pravom i jedinom izvoru istinske sreće. — Kad će se cjelokupno čovječanstvo, izmučeno i okrvavljeno, povratiti u zagrljaj Kristu, koji je jedini kadar da, svojim zapovijedima i ljubavlju, ublaži njegovu bijedu?

Dodi krajevstvo Tvoje!

D-č.

Po državi

POVEKAN IZVOZ NASEG DRVE- TA. Nakon obustave sankcija nastala je živa aktivnost našeg izvoza drva u Englesku koja sada zauzima prvo mjesto u izvozu našega drveta. Za njom slijede Južna Amerika, Španija, Francuska, Egipat, Palestina i sjeverne države Afrike. Izvoz drveta se danas već nalazi pred svojom normalom.

NAGLO JE ZAHLADNILO posljednjih dana. Na Sljemenu kraj Zagreba čak je padao i snijeg, pomiješan s kišom. Snijeg je počeo da pada i u Gorskome Kotaru od Liča do Srpskih Moravica, gdje se temperatura kreće od 1 do 2 stepena ispod ništile. Pod bijelim plaštem osvanuli su i Velebít i Učka, a pa je snijeg i u Lici i Bosni te u Kamničkim Alpama.

NOVI POGLOVAR RUSKE CRKVE U INOSTRANSTVU. Na saboru ruskih pravoslavnih arhijereja u emigraciji, koji je održan u Sremskim Karlovcima, mjesto patrijarha mitropolita Antonija izabran je za novog poglavara ruske pravoslavne crkve u inostranstvu mitropolit Anastazij. On je u emigraciji stajao na čelu ruske pravoslavne misli u Jeruzalemu.

TRINAEST I PO MILIJUNA ZA SANCIJU ZAGREBAČKOG KAZALISTA. Državna Hipotekarna Banka ovlasila je svoju zagrebačku podružnicu, da isplati 1 milijuna i 500 hiljada dinara za sanaciju zagrebačkog kazališta. Ovom svojom kazalište će isplatiti sve svoje dugove, zaostale dugove i sve leteće dugove, a 3 i po milijuna zadržaće za povratak zgrade. Tinovcem platiće se i svi dugovi za Malo Kazalište.

repom i, u znak pozdrava, zaurlikati. A mi ćemo, kad koga od njih sretnemo, prići i reći:

— O, majmune, dozvoli da pripalim cigaretu.... Hvala!... Pozdrav g-du majmunicu — mamu i g. majmuna — oca. Također moj ngoljubivašoj g-di čimpanzi — ženi!...

I pazite, drugovi, bez uvrede. Mi se ne smijemo stiditi svoga roda!

A sada da još jednom skupno zaviknemo: Živjeli naši majmuni majmunice!

Enigmat

Iz dnevnika

Još sam pospan, a na primitivnoj meridijanskoj uri sjena već pada na broj 11. Nije ni čudo. Cijelu noć nisam spavao: gledao sam kako bih ulovio što više srdele.

O, srdele... srdele... Nevine, nježne ribice.

Bacili smo tanke mreže da vas hvataju. Bez ikakve vaše krivnje!... Nama treba novaca! Pa zato padaju vaše nevine glave.

Oprostite nam mile, plave ribice. A znajte, da niste samo vi koje upadate u varave mreže.

I razumni ljudi, lutajući u velikim skupinama svijetom, svaki dar padaju u mreže koje im postavlja neko ko je lukaviji od nas ribara. On

Podlistak

Ti si - kaže - majmun

Sto može da dađe napredni dvadeseti vijek, to ne može niko.

Kažu da smo postali od majmuna. Zamislite, prijatelji, u ovom besomučnom napretku „socijalnih nazora“, „svjetskih crvenih revolucija“ — i — i — majmun se socijalizirao!

Čudite se? Dovikujete mi, da bestidno lažem!? — O, molim samo časak! Čekajte — čitajte dalje!

Jest, velim, i majmun se socijalizirao. Navukli su mu „socijalni“ na rutava stopala lakirane čipele, o dlakava bedra objesili mu upeglane hlače; o razvijena prsa prikacili smoking i žaket; na glavu mu natisli cilindar i — dali mu crvenu kravatu. A uz to ga naučili da izgovara birane izraze, kao:

— Dobro jutro! Dobar dan!... Izvinite! Prosim, izvolite!...

Mi smo prijatelji, za socijalnost. Pa neka i tih majmuna među nama! Samo bi bilo potrebno i te majmune — kao i pse — vezati za ogrlicu i navući im brnjicu. — Ta zamislite, da vas jedan takav majmun, uz praušmki krik, napadne? Ili da vam iz-

bije iz vilice dva zuba? Nimalo prijatno, zar ne?

Ta, majmun se socijalizirao i nemamo se čega bojati — kažeš.

Naravno — socijalizirao. Nu to je majmun iz dvadesetog vijeka. Majmun koji do svoje dvadesete, tridesete ili četrdesete godine nije čuo da potječe iz roda prepotopnih majmuna — orangutana. Dotada su ga držali za čovjeka i s njim postupali kao sa čovjekom. A sada, najednom, doznaje, da je majmun — orangutan, da je u bliskom srodstvu sa južnoafričkim čimpanzama. I sada, kad je to saznao, može biti posud naravno, da se u njemu probudi čud majmuna. Udariće se dva-tri puta „šapom“ u prsa i navaliti na mirnog i bezazlenog prolaznika — valjda zato što ovaj još nije saznao da je rodod prepotopni majmun. I ljudi će biti nesigurni za život.

Eto, zato bi trebalo te socijalizirane majmune vezati za ogrlicu i navući im na „gubicu“ brnjicu, da ne grizu. Dobro se je prije osigurati od zla...

Ili, na primjer, mi se čuvamo blamaže. Naravno, nije nam nimalo ugodno, kad nas neko na putu posuje ili oblijepi blatom. Sve su to nepotrebne „smole“, i mi ih se moramo kloniti.

Eto, tako šetam ispod ruke s jednim od gg. socijaliziranih majmu-

na, koji tvrdi, da su Adam i Eva bili orangutani. Govorimo o važnijim svjetskim događajima: Staljin na smrti... Rusija... Ustaše u Španjolskoj napreduju... i slično. — Kad, najednom, moj se socijalizirani majmun naglo otknuo od mene.

Što je sad? Da mu nije pozlilo? Počne plesati na jednoj nozi, bacati se preko glave i valjati po prašini. Neki „mulac“ se našao, pa reče:

— Ajde, majmune, pokaži nam kako se stara baka valja kad se napije rakije.

Moj majmun ne bio lijen i stade se još zadovoljnije valjati. (Oh, zašto još nijesu uredili Poljanu!)

Ja sam ostao zapanjen. On — orangutan, nastrojen socijalnim nazorima dvadesetog vijeka, pa se valja po prašini!? Pa, uostalom, još nije naučio ni bon-ton. Tu me pred svijetom upravo nemi osrdno obružio. Prije sa mnom pod ruku, a sada onako prašnjav stao se oda me otirati i čistiti. Još bezobrazno pita, da li slučajno imam uza se kakvu četku da očetka hlače i košulju.

A sad se, prijatelji, s pravom pitamo: Sto bi bilo, kad bismo svi priznali da smo potomci prepotopnih „nesocijaliziranih“ majmuna — orangutana?

— Međutim će se drugovi, kad se na putu susretnu: ponjušiti, potresti

DR VLATKO MCACEK, politički vođa hrvatskoga naroda, ostavio je Merkuorov sanatorij. Zdravlje mu se svakodnevno poboljšava, te će kroz najkraće vrijeme potpuno ozdraviti. Do potpunog ozdravljenja liječnici su mu zabranili svaki posjet.

DR PERNAR PROTIV KOMUNIZMA. Na proslavi „Lijepe naše“ u Prelošćici kraj Siska govorio je i dr Ivan Pernar kao izaslanik dra Mačeka. Među ostalim on je kazao i ovo: „Komunizam hrvatski narod neće, jer zna, da je zemlja seljačka. Zemlja ne vrijedi, ako se ne obrađuje, a plodove treba da beru oni, koji je obrađuju. Što je piti vazduh, ribi voda, to je seljaku zemlja. Pokojni Stjepan Radić rekao je o nevaljalosti poretka u Sovjetskoj Rusiji: „U Rusiji vlada diktatura radnoga naroda, a mi ne ćemo nikakve diktature.“ Mi ne trebamo nikakvih narodnih frontova. Mi ćemo znati da odbijemo trovačka nastojanja komunista. Ostaje jedino naš seljački front.“

NOVI TRGOVAČKI SPORAZUM S ITALIJOM potpisan je 26. pr. mj. u Rimu za 6 mjeseci. Prema ovom sporazumu mi ćemo izvoziti u Italiju u prvom redu drvo, rogatu stoku, žitarice i ostale proizvode, a Italija će uvoziti k nama predivo, motorna vozila, tekstilne proizvode, južno voće, vještačku svilu i izvjesne kolonijalne proizvode. Mi ćemo moći da izvezemo u Italiju proizvoda u ukupnoj vrijednosti od 62 i po milijuna lira uz uvjet, da za istu vrijednost uvezemo robe iz Italije. Kurs lire utvrđen je 29 i po lira za 100 dinara.

OPĆINSKI IZBORI U DRAVSKOJ BANOVINI (Sloveniji) odlukom bana dra Natlačena raspisani su za 25 listopada. Obavštice se u 232 općine.

NASA PRODUKCIJA ZLATA. Statistika proizvodnje zlata za g. 1935 pokazuje proizvodnju od 2445 kg, dok je g. 1934 iznosila 2305 kg. Od toga je bilo proizvedeno kod nas 389 kg, a u inozemstvu iz naših ruda i kovina 2056 kg. Naša će produkcija zbog novih instalacija u Boru znatno porasti u toku iduće godine, a naročito kada bude izgrađena i topionica u Trepči.

ZA IZGRADNJU CATRNJE U TIJESNU oobren je kredit od 150 hiljada dinara. Ona je veoma potrebna, jer Tijesno oskudijeva pitkom vodom.

NOVE VELIKE NASLAGE BAKRA nađene su u okolici Strumice. Rudača ima u sebi 20 postotaka bakra. Za iskorišćenje ovoga rudnika zanima se njemački i engleski kapital.

OPĆINSKI IZBORI U MORAVSKOJ BANOVINI obavljani su 27. pr. mj. Od 393 hiljade 557 upisanih birača glasalo je 295 hiljada 974, od kojih za vladinu Jugoslavensku Radikalnu Zajednicu 230 hiljada 129, a za svekoliku opoziciju 69 hiljada 845, što u postocima iznosi: za JRZ. 75,72%, a za opoziciju. Izbori su izvršeni u 756 općina, a u 3 se imaju naknadno obaviti 4. t. mj. Vladina JRZ pobijedila je u 631 općini, razne opozicione stranke u 107 općina, a politički neopredjeljeni u 18 općina, što u postocima iznosi: JRZ 88:14%, opozicija 14:49%, neopredjeljeni 2:37%. Udružena opozicija dobila je 58, Jug. narodna stranka 35, Jug. nacionalna stranka 9, Aca Stanojević 3, Gradanska lista 1 i zemljoradnici 1 — ovako je poajeljeno onih 107 opozicionih općina.

kojega je Bog, radi lukave oholosti, jednom odbacio od sebe.

O, srcele... srcele... Nevine, njezne ribice!...

Vi mi prouzročiste u srcu veliku bol!

Uspomena na prošlu noć ostaje mi dugo u pameti; a kad se sjetim mreža i srdela koje srću u njih: sabraču se u duši i molicu — molicu za svoje siromašne drugove...

19—IX—1936

Gospodine! Od početka svoga života danas sam ti najsljibiji. Danas sam postao — beskućnik!

Ti si jednom, pred 1900 godina, govorio da nemaš gdje skloniti glavu — a ja tek danas mogu to reći.

Jednom sam i ja zazirao od beskućnika — a danas mi je to tako slatko, tako miho... Sjećam se: u mnogim svetim knjigama sam čitao da Ti ne daješ čovjeku težeg križa nego ga može nositi. Zato se ne bojim ovog križa. I dok ne znam gdje ću glavu skloniti, i hoću li imati što za objed, ja sam tako sretan kao, oh, kao onda kada sam u blizini tvoga svetohraništa.

Onda sam ti blizu po prostoru, a sada sam po položaju.

Jer znam da ga sam neću nositi.

— Ti ćeš biti moj Simon iz Cirene.

21—IX—1936

Ovo je treći dan, moj Gospodine, da sam beskućnik.

J. S.

Kad ljubav govori...

Poslanica kaludera Mitrofana

Čak iz Čokešina je došao! A Čokešin je manastir kraj Šapca u Mačvi. To mi nismo dosad znali, ali sad znamo, jer nam je upravo poslanicu, u kojoj nas o tome poučava.

Čokešin je, dakle, prilično daleko od Sibenika, ali on, kaluder, sa dva druga kaludera, došao je „iz junačkog Podrinja, iz Mačve, sa ograna legendarnog džina — proslavljenog Cera“, u naš Sibenik. Ne, nije došao iz zabave, bez dubljih razloga. Došao je da „vidi naše more... da utvrdi i okupa svoju ljubav prema njemu... da vidi našu lepu Dalmaciju... naše Primorje...“

Došao je... Ko? On, kaluder, Mitrofan Matić! Nu prije nego je istupio na željezničkoj stanici u Sibeniku, morao je, bijedan, pretrpjeti mnogo straha. „Putem su ga plašili. Govorili su: tako je strašno. Frankovci vrše strahoviti teror nad nacionalistima. Tako je bespravno stanje, (za koga? op. p.) anarhija. —

Međutim, kako je naš Mitrofan iz „junačkog Podrinja“ nije se preplašio ni kleknuo koljenima. Pošao je i došao. A Sibenik ga je, uza sav frankovački teror, dočekao „sa hiljadama bleštećih sjalica, sa hiljadama svetlučavih očiju...“ (Treba, naime, znati da je i u mojoj sobi „bleštela“ jedna sjalica, a vidio sam jednu i u susjedovoj. A jedna po jedna — pa se nakupi!)

aluder Mitrofan, putujući prema Sibeniku, živio je u grozničavom strahu za svoj život. Ali kad se vraćao, sve je drukčije bilo. Ta, eto, piše nam, preko jedne „milostive“, oduševljenu poslanicu pod naslovom „Živelo jugoslavensko sveštenstvo (utisci sa sokolskog sleta u Sibeniku)“, koja počinje ovim, do suza ganutljivim riječima i točkicama: „... Duša mi još treperi. Srce mi je razdragano. U ušima još mi zvone oduševljeni usklici sokola. Oči su još pune suza radosti.“

Jedno ga je, ipak, zaboljelo u duši, dok je prolazio šibenskim ulicama. A to jedno je ovo: Sibenikom smo nailazili na rimokat. sveštenike i oni su okretali glave od nas? Zašto? Zar između nas sme postojati mržnja? Zar mi ne verujemo u jednog Krista? (A ko vjeruje u dva? op. p.) Je li hrišćanski da se braća zbog vere mrze? Je li hrišćanski uplitati veru u politiku, i to u sitnu, partizansku rušilačku politiku?

Stvar moramo razumjeti: G. kaludera iz Čokešina „zabolela je duša“, jer su rimokatolički svećenici okretali glavu od njega, i radi toga su iz njegovih grudi, elementarnom silom, prevrli svi oni ostali upiti.

Što ćemo, kad neko misli da ga svi moraju gledati...

Nu sve su to, na koncu konca, malenkosti, preko kojih bismo mogli prebaciti veo zaboravi, uz nekoliko ša-

Prijatelji me pitaju, kako sam došao do ovoga. — A ja samo odgovaram: Nije to bez Tvoje volje.

Jedan čovjek — Tvoj prijatelj — smilovao se je na me i uzeo me pod svoj krov.

Ali ne, ja neću izrabljivati ničiju dobrotu!

Moje su ruke još suviše glatke, a lice bi moglo i crnije biti.

Zato neću toga!

Počicu svijetom i sam ću zasluživati kruh. Neka mi ruke još više prekriju žuljevi, a sunce opeče lice.

Neću čekati da mi šalješ manu s neba. Davno je to bilo, kad si tako hranio narod izabrani.

A znam da si i ti udario čekićem i vrtio pilom...

Pogled mi je uperen u zvijezde. Zemlju više neću da gledam!

Neka mrtvi pokapaju mrtve!

21—IX uvečer.

Vratio sam se iz šume — pun mirisa i svježine.

Pjevao sam s pticama — mojim sestrama.

Gledao sam uvis kao borovi — moja braća.

Ne, ja nisam ostavljen od svakoga. I u šumi nalazim sestre i braću!

J. S.

la i boskočica. Ali u spomenutoj poslanici ima i ozbiljnih stvari. A kao neko s nama govori ozbiljno, onda mu i mi moramo ozbiljno odgovarati.

Prema svim izgledima poslanica g. Mitrofana Matića pisana je iz ljubavi i radi ljubavi. Jer svečano i javno izjavljuje: „Trebajlo bi da između pravoslavnog i katoličkog sveštenstva postoji snošljivost. I još više: ljubav, Kristova ljubav.“

Od onoga koji tako govori, moramo očekivati veliki smisao za pravu snošljivost i za međusobnu ljubav. Ali da! Taj isti gospodin, neposredno poslije uzvišenih riječi o međusobnoj snošljivosti i ljubavi, piše: „Neka budu dve crkve (a pre svega: kidanje s Rimom)...“

Znamo što gospodin Mitrofan misli pod Rimom. Htio je reći: Ne zahtijevamo mi od vas katolika da pristupite u našu svetosavsku srpskopравoslavnu crkvu. Ostanite vi u svojoj crkvi, ali tražimo bezuslovno da prekinete sve veze s Papom, da zaniječete ustanovu papinstva.“

Tako se mora razumjeti ono „kidanje s Rimom“!

Zna se što ko misli; ali zar je uvijek dolično i uputno iznašati svoje misli na javu? Zar se to zove snošljivost i ljubav, kad se od katoličkih vjernika zahtijeva da zaniječuju jedan članak svoje vjere? Jer za katolike je ustanova papinstva članak vjere! I ko nam govori proti toj ustanovi, taj je širitelj nesnošljivosti i mržnje!

Katolički Nijemci priznavaju Papu kao vrhovnog poglavara katoličke Crkve, priznavaju ga kao namjesnika Kristova; priznavaju ga Francuzi, Englezi, Belgijanci, Madari, Iraci, Američani, Japanci, Kinezi, Česi, Poljaci... pa ćemo ga i mi Hrvati! Priznavaćemo ga, jer smo uvjereni, da je Krist ustanovio samo onu Crkvu, kojoj stoji na čelu Papa. Priznavaćemo ga, jer znamo da je katolička Crkva samo zato najveća, najjača, najuglednija, najupliviija, najstarija i najavremenija, jer je bila, jest i biće uvijek papinska.

Nikome ne zabranjujemo da svoju crkvu naziva svetosavskom, ali neka se ne brani hrvatskim katolicima da se priznavaju članovima apostolske — papinske Crkve! Svakome je dopušteno da se ponosi kao vjernik srpskopравoslavne crkve, ali ne dozvoljavamo nikome, makar on bio iz manastira Čokešina, da nagovara hrvatsko sveštenstvo i hrvatski narod na prekid sa sveopćom, nadnarodnom i jedino istinitom katoličkom Crkvom!

Hrvatski katolici ne trebaju tuđih propovjednika. Oni dobro znaju što je značila i što znači katolička Crkva za hrvatsku narodnost, i za hrvatsku kulturu.

Za snošljivost smo i za ljubav, ali ostajemo što jesmo: Hrvati i katolici! — pa makar se „razbolele duše“ svih kaludera i sveštenika.

Izazvan

Don Miće Čurković

Prošle nedjelje uveče pronijela se gradom tužna vijest, da je u Arbanasima kraj Zadra preminuo u dubokoj starosti od 84 godine života svećenik Božji i žarki hrvatski rodoljub Don Miće Čurković.

Vić. Čurković rodio se u Arbanasima kod Zadra dne 7. veljače 1852. godine. Gimnazijske nauke i bogosloviju učio je u Zadru. Za svećenika bio je zaređen 28. listopada 1874. Godine 1878. bio je imenovan upraviteljem župe Dikla kod Zadra, a četiri godine kasnije redovitim župnikom za punih 56 godina.

Za života isticao se kao glazbeni talenat. Komponirao je brojne komade, koji su bili nagrađeni i od milanskog konservatorija. Između najpoznatijih kompozicija spada „Pozdrav domovini“ i „Starac prosjak“. Sudjelovao je često u operi zadarskog kazališta Verdi i u filharmoniji, služeći svojim punim zvonkim baritonom i svo-

jim kompozicijama na ponos staležu i narodu.

Kao žarki rodoljub starčevićanac bio je desna ruka pok. don Ivana Prodana. Otvorenim i temperamentnim stavom vodio je u predgrađu Zadra dugogodišnju narodnu borbu za svetu materinsku riječ proti autonomastva zadarske općine.

Iza svjetskog rata potpomagao je osnivanje katoličkih oml. društava i kat. štampu. Bio je revni štovatelj i hodočasnik Gospe od Zečeva sve do zaonjih godina svoga života.

Pred dvije godine sklonio se u samostan sv. Mihovila u Zadru, da se dostojno pripravi na smrt.

Zadarska administracija njegovom smrću gubi jednog od svojih zaslužnih i idealnih boraca, koji je uzornim svećeničkim životom, svojim glazbenim talentom i rijetkim hrvatskim rodoljubljem zaslužio da bude ubrojen među vedre duše Katoličke Crkve i hrvatskog naroda. — Salve anima pia!

Po svijetu

ZIDOVSKA USEOBA U PALESTINU nastavlja se. U prvog polovici rujna uselilo je 3250 Zidova. — Usprkos brojnih novih pojačanja engleskih vojnih snaga, arapski Vrhovni odbor zaključio je da se štrajkom nastavi do pobjede.

ITALIJA HOĆE DA OSVOJI SVU ABESINIJU. Italija je već započela opsežne operacije svrhom, da zauzme i konačno pokori još neosvojeni zapadni dio Abesinije. Dvije jake kolone urođeničkih četa, pojačane motorizovanim jedinicama i pomognute eskadrama aviona, već su pošle iz Adis Abebe, da napadnu i rasture posljednja gnijezda abesinskog otpora i ustaške čete. Operacije jedne kolone upućene su prema Gore-u, sjedištu abesinske vlade, i graniči englesko-egipatskog Sudana. Druga kolona izvršice čišćenje na zemljištu oko jezera jugozapadno od Adis Abebe.

TKO JE KRIV ZA KRVAVE DOGAĐAJE U SPANJOLSKOJ? Agencija „Baltik Orient“ donasa zanimive obavijesti o sporazumu između Trockijevih pristaša i Staljina, koga su zastupali predstavnici III. internacionale. Ovaj sporazum je zaključen u ožujku t. g. u Pragu. Prema tom sporazumu III. internacionala zaključila je sa pristašama Trockoga, koji su okupljeni u t. zv. IV. internacionali, sporazum, odnosno primirje, i to na način, da pristaše IV. internacionala povedu akciju za podizanje ustanaka i pobuna u državama zapadne Evrope. Svakome su poznate veze III. internacionala sa vladom Sovjetske Unije. Zato se ona nije mogla aktivno angažirati, već je to prepustila IV. internacionali, za tu uslugu stavila joj na raspolaganje velika novčana sredstva. Osim toga III. internacionala i preko nje sovjetska vlada obećali su Trockome i njegovim drugovima iz IV. internacionala, da će, čim revolucionarna akcija u zapadnoj Evropi bude dovela do konkretnih rezultata, biti objavljena odluka o amnestiji svih Trockijevih pristaša u Sovjetskoj Rusiji i da će pri tome biti pomilovani i pušteni iz zatvora Kamenjev i Zinovjev, koji su bili utamničeni nakon atentata na Kirova u Lenjingradu. Trocki sa svojim drugovima proveo je revolucionarnu akciju na zapadu Evrope, u prvom redu u Španjolskoj, i, čim su u Kataloniji komunisti pobijedili, došlo je do sukoba između agenata Staljinove i Trockijeve internacionala. Tako su u Barceloni Trockijevi pristaše uzeli svu vlast u svoje ruke i dijelom protjerali, a dijelom poubijali Staljinove pristaše iz III. internacionala, koji su bili upućeni u Španjolsku kao promatrači. Od toga časa obustavljeno je primirje između Trockoga i Staljina te je započela nova oštra borba. Kominternu je proglasila, da je zaključen sporazum u Pragu ništetan. Staljin je tada dao nalog, da se provede proces Zinovjeva, Kamenjeva i njihovih drugova, koji su tom prilikom bili osuđeni i kasnije smaknuti.

GRADANSKI RAT U SPANJOLSKOJ. Nacionalistima je uspelo osvojiti grad Toledo i osloboditi junačke kadete u Alkazaru, koji su za 2 čitava mjeseca izdržali strašnu opsadu crvenih. Na veliko iznenađenje svih pronadeno je živih 1120 kadeta, cijela prvobitna posada Alkazara, 80 ih je samo poginulo, a 500 je ranjenih. Nakon zauzeća Toleda nacionalističke čete su napredovale prema Madridu 30 km. Teške i gorčene borbe očekuju se 30 km pred Madridom. Na sjeveru su nacionalisti zauzeli najveću tvornicu municije Elber kod Bilbaoa, a na jugu oslobodili Kordobu od opsade crvenih. Crveni se sada nalaze u velikoj stisci.

KINA UKIDA ROPSTVO. Kineska vlada je naredila, da se roditeljima moraju povratiti sva prodana ženska djeca.

SVJETSKI GOSPODARSKI PREVRAT. Svijet se nalazi u stanju uzbuđenja, jer su države počele obarati vrijednost vlastitoga novca: Zmlje zlatnoga bloka, Francuska najprije, pak za njom Švicarska i Holandija, oborile su vrijednost svoga novca za 26-30% i raskinule su čvrstu vezu između zlata i novca. Zlato će izići iz poruma banaka i ući u promet. Ono je prestalo biti novac i postalo je roba. Sporazumom Engleske, Amerike i Francuske omogućeno je, da zlato cirkulira pod istim uslovima između ova tri najveća svjetska financijska središta. Ovo sniženje vrijednosti narodnog novca za čitavu trećinu najteži je udarac za srednji stalež, za one tollke male štetiše.

Dobre knjige

PREKO 500 PUČKIH KNJIGA ZA HRVATSKI NAROD. Od svoga osnutka (g. 1868.) pa do danas izdalo je Hrvatsko Književno Društvo Sv. Jeronima preko pet stotina pučkih izdanja za široke narodne slojeve i raširilo ih u hrvatski narod u stotine i tisuće i u milijune primjeraka. S blagdanom Sv. Jeronima (30. rujna) nova jeronimska izdanja za g. 1937. razasliju se širom hrvatskih krajeva, pa tom zgodom treba da svaka hrvatska kuća učlani bar jednog novog člana u tu najpopularniju hrvatsku kulturnu instituciju. Član godišnjak Jeronimskog Društva postaje onaj, koji jednom zauvijek uplati svotu od 10 dinara. Takav član dobije diplomu i prkma godišnje izdanja uz polovicu cijene (ako želi 5 knjiga, plaća 20 dinara, ako želi 9 knjiga, plaća 40 dinara). Doživotni član drugoga reda uplati jednom zauvijek 300 dinara (tu svotu može otplaćivati u 10 mjesečnih obroka po 30 dinara), a dobije veliku diplomu i svake godine besplatno prima po 5 redovnih izdanja. Doživotni član prvoga reda uplati jednom zauvijek 600 dinara (ili u 10 mjesečnih obroka po 60 dinara), a dobije veliku diplomu i godišnje besplatno prima 9 knjiga redovnih i izvanrednih izdanja... Obitelji, društva i druge ustanove, ako žele postati članovi Hrvatskoga Književnog Društva Sv. Jeronima, plaćaju trostruku članarinu, jer je njihovo trajanje dugotrajnije... Postanimo članovi zaslužne hrvatske kulturne ustanove! Zapamtimo, da narod bez prosvjete i bez snažnih narodnih prosvjetnih ustanova ne može imati sigurnog pogleda u budućnost!

OMILJELI DJEČJI MJESEČNIK. Izišao je prvi broj omiljelog dječjeg mjesečnika „Male Mladosti“, koja sada ulazi u sedmo godišće. Obiluje slikama, pričama, pjesmicama i zanimljivostima, a stoji samo deset dinara za čitavu školsku godinu. Sadržaj je biran i duhovit, te će biti prava radost našoj mladeži. Taj lijepi dječji mjesečnik izdaje najpoznatija hrvatska pučko prosvjetna ustanova — Hrvatsko Književno Društvo Sv. Jeronima, u Zagrebu, trg kralja Tomislava 21.

Križarske vijesti

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 27. rujna održane su ove večte križarske svečanosti i priredbe: U Zagrebu na Sv. Duhu, gdje je govorio dr. Cicak i Antun Šenda; u Virju, gdje je govorio M. Mostovac, o. Jager D. I.; u Novoj Gradiški, gdje je govorio dr. Protulipac; u Čuntiću, gdje je govorio prof. M. Cerovac; u Oranovici, gdje je govorio I. Tubaković; u Viljevu, gdje je govorio prof. Z. Fržop; u Vinagori, gdje je govorio prof. S. Sarić, te u Bakliću i Sladojčevima, gdje je govorio S. Ramljak.

VELIKA PROSLAVA KRIZARSKOG DANA U ZAGREBU. Ovogodišnja proslava križarskog dana u Zagrebu bit će, kako je javljeno, u nedjelju 18. X. Kako je Zagreb. Zbor odložen na to vrijeme i dvorana Zbora okupirana, bit će priredba u velikom vrtu Konvikta Salezijanaca, Vlaška 38 u 11 sati. Program je već izrađen. Sudjeluju Križari li iz okolice. Potanje će biti još javljeno.

U NEDJELJU 4. LISTOPADA bit će priredbe: U Koprivnici za cijelu Podravinu, sudjeluje Križ. glazba iz Zagreba. govori dr. Protulipac; u Banjaluci, za cijelu okolicu, govori prof. Sl. Sarić i M. Mostovac; u Gospiću, proslava jubileja preč. Polića, te križ. dan, govori S. Ramljak; u Kutini i Repušnici, govori Dr. Cicak; u Bodovaljima kod Nove Gradiške, govori prof. M. Cerovac; u Granešini kod Zagreba, govori I. Tubaković i F. Grgić; u Zagrebu na Griču, govori A. Šenda.

NOVO KRIZARSKO BRATSTVO osnovano je u Bistrici, okružje Sarajevo.

TECAJ U ZAGREBU. Tečaj za duh. vježbama u Zagrebu počima u nedjelju 18. X. uveče. Učesnici neka doputuju sa popusnim kartama Zagreb. Zbora, koji se drži u vrijeme tečaja. Tečaj i duh. vježbe traju 6 dana. Prijave do 10. X. zaključno poslati na V. K. B. Cio tečaj stoji 100 din.

TECAJ U JELSI. U Jelsi će biti tečaj za Hvar od 20-26. listopada. Prijave slati na župni ured Jelsa.

Kalendar

Listopad

N.	4	18 Med. po Duh. Frano As	
P.	5	Placid, m.	
U.	6	Bruno, pr.	
S.	7	Krunica	© trećak
Č.	8	Bri Ita	
P.	9	Dionizil, b.	
S.	10	Frano Borgia, pr.	

Sv. Frano Borgia

Bijaše prvo dijete u Ivana Borigije, gancijskog vojvode u Španjolskoj. Rodio se g. 1510. Zarana izgubi majku. Daljnji odgoj primio je od uca nadbiskupa u Saragosi. Kasnije bio je poslan kao plemić na carski dvor Karla V, gdje je svojom dobrotom i rijetkim sposobnostima postao miljenik cijelog dvora, kao i cara i carice. Carica ga oženi sa najljepšom plemkinjom, a car ga učini markizom i udijeli razne dvorske časti i obilne prihode. Riječ u jednu: sreća mu se nasmiješila i pratila ga na svakom koraku.

God. 1539 sazvao je car Karlo V sabor u Toledu. Prilikom sabora, a u carevu počast, priredivale su se u gradu razne svečanosti, velike igre i gozbe. Međutim sasna iznenađa pukne gradom vijest da je mlada carica — ljepotica naglo obolila i umrla.

Iza pogrebne svečanosti caričin lijes bio je prenesen u Granadu, u kraljevsku grobnicu, u pratnji Frane Borgia, koji je prije pokopa morao ovjeroviti lijes. Iz otvorenog lijesa uqario je strašan smrad. A lice carice-ljepotice bijaše strašno iznakaženo. I tada je Frano, sam samcat, nad lje-

ODRŽANE SVEČANOSTI. U nedjelju 20. IX održane su velike križarske svečanosti u Osijeku, gdje je svečanu sv. misu služio i obavio primanje Križara sam preuzv. biskup dr. Akšamović, a na križarskom zboru govorio je brat S. Ramljak. Isti dan bila je velika svečanost u Vinkovcima, na kojoj je govorio dr. Protulipac, te u Otoku, gdje je govorio dr. Cicak. Isti dan bila je svečanost u Maču, gdje je V. K. B. zastupao I. Tubaković, te u Čadavici, gdje je V. K. B. zastupao i govorio prof. Zv. Fržop.

šinom carice govorio: „Jesu li ovo one divne oči? Je li to ona ljepota i krasota, pred kojom su sve ostale ljepote blijedile i iščezavale, kao mjesec pred suncem? Jesi li ti Izabela carica ljepotica?“

Frano je ukopao caricu, a s time i svaku volju i ljubav k častima, dostojanstvu i vlasti.

Na povratku zahvali se na svim častima i vlasti, ali iz obzira prema caru privremeno ostane na svom starom položaju.

Frano već tada bijaše više redovnik nego li markiz i carski namjesnik. Noću bi ustajao u 2 sata, pa bi do jutra proveo u molitvi. Svake nedjelje pristupao je sv. sakramentima. Na goljoj koži nosio je pokorničku košulju tako, da je od velike trapnje i pokore bio jako omršavio.

Iza smrti oca i žene, uredivši obiteljske poslove, otide u isusovačku družbu. Kasnije pošao je u Rim, ali kad se tu počelo govoriti da će ga papa imenovati kardinalom, napusti Rim i povrati se u domovinu, gdje je bio zareden za svećenika. Zatim je, u samostanskim zidinama provodio strogi život, trajnu šutnju, duga razmatranja i razna noćna bdijenja, pa ga je radi njegovog pokorničkog i svetog života narod izvanredno ljubio i štovao. Tako, kad bi ulicama, sa torbom i bisagama, kupio milostinju, građanstvo bi klekalo pred njim i molilo za blagoslov.

God. 1565 bio je izabran za vrhovnog glavara cijele isusovačke družbe. Kao vrhovni glavar mnogo je zadužio družbu i udario joj temelje u mnogim evropskim i američkim državama.

God. 1571 pade u Španjolsku i Francusku, da jednog i drugog kralja oduševi za rat s Turcima. Na povratku, sav shrvan od apostolskog rada i pokorničkog života, izdahne g. 1572 u Rimu.

Život Šibenika

U FOND SJEMENISTA poklonio je preč. Don Ivo Berak 200 din, kao zahvalu svima koji su izrazili svoje saučee i prisustvovali sprovodu njegovog uca pk. Petra Cervelina.

ROZARICA. U prvu nedjelju mjeseca oktobra slavi se svake godine blagdan Gospe Rožarice kao uspomena na veliku i važnu pobjedu kršć. vojske nad Turčinom g. 1571 kod Lepanta. Tu pobjedu cijeli kršć. svijet pripisao je molitvi sv. krunice. Pa, kao svake, tako i ove godine proslaviće se taj blagdan po cijeloj crkvi. U našem gradu osobito će se proslaviti u samostanskoj crkvi sv. Dominika. U 5 s. ujutro biće lekcije pjevana sv. Misa sa zajedničkom sv. Pričesti. U 7 i 8 s. tihe sv. Mise. U 10 s. svečana sv. Misa u troje. U 11 1/2 s. Rozarij s „Molbenicom“. Popodne u 4 1/2 s. Rozarij, pa procesija sa kipom Gospe od Rozarija. Procesija kreće u 5 s. iz crkve sv. Dominika ulicom kralja Tomislava na Poljanu, te preko obale natrag. Red je procesije ovaj: 1) barjak Gospe od Rozarija sa školskom djecom; 2) barjak sv. Križa — muškarci sa svijećama; 3) djeca sv. Luce; 4) kat. organizacije; treći redovi, časne sestre; 5) barjak sv. Vincenca s redovništvom; 6) kaptolski križ s klerom i kaptolom; 7) dječica sa cvijećem; 8) asistencu u troje sa kipom. Iza kipa ostali svijet.

NOVI DUHOVNIK BISKUPSKOG SJEMENISTA. Otrag par dana stigao je vlč. O. Petar Perica D. I. iz Splita u naš grad da preuzme mjesto duhovnika u sjemeništu. Mi se veselimo dolasku vlč. O. Perice i želimo mu što više uspjeha i Božjeg blagoslova u njegovom teškom i odgovornom radu.

ZIMSKI ORAR SV. MISA. Župska sv. Misa u katedrali, počamši od nedjelje, biće u 6 s. Zatim tihe sv. Mise u 7, 8 i 9

s. U 11 s. svečana sv. Misa. U crkvi sv. Duha u 6 1/2 s; u crkvi sv. Ivana u 7 s; a u Novoj crkvi u 8 s. U varoškoj župskoj crkvi prva sv. Misa u 6 s.

† AMELIJA BLAŽEVIĆ. U prošli utorku, na 29 rujna preminula je gospođa Amelija Blažević supruga mjesnog advokata g. Ante Blaževića. Pokojnica bila je uzorna kršćanka, dobra majka i opće obljudjena građanka. Lijepi sprovod bio joj je u srijedu. Ucviljenoj obitelji naše iskreno saučee.

U FOND NASEG LISTA doprinijeli su: Da počasti uspomenu pk. Olge ud. Braun: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Jakova Novaka: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Petra Cervelina: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. don Miće Čurkovića: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. don Nike Rodina: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Bartula Burazera: Don Ante Radić Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Amelije Blažević: Don Ante Radić Din 10. — Uprava harno zahvaljuje.

UČESNICI NA EUHARISTIČNOM KONGRESU U DRNISU. Tko želi sudjelovati Euh. Kongresu u nedjelju 4 oktobra može se koristiti weekend-kartom od subote u 12 sati do ponedjeljka u 12 sati. Jedna grupa izletnika putuje u nedjelju u 4 sata ujutro, a povratok u 7 i pol uveče. Cijena tour-retour Din 21. — po osobi. Prijave u dućanu brata Ante Zaninovića, trgovca.

† DON NIKO RODIN. Dana 26 o. mj. preminuo je u Zagrebu, u bolnici milosrdnih sestara, vlč. Don Niko Rodin, svećenik šibenske biskupije. Rodio se u Privluci, kao mlad svećenik služio je na više mjesta u našoj biskupiji. Bio je neko vrijeme i vjeroučitelj na ovdašnjim pučkim

školama. Kasnije je diplomirao iz filozofije na zagrebačkom sveučilištu i bio neko vrijeme profesor, dok nije radi bolesti zatražio mirovinu. Ukopan je na zagrebačkom Mirogoju. Počivao u miru!

SV. FRANO slavi se u nedjelju u samostanskoj crkvi OO. Konventualara. Ujutro u 5 s. biće lekcije, zatim u 6 s. pjevana sv. misa, pa tihe u 7, 8, 9 s. a svečana u 10 1/2 s. Popodne u 7 s. blagoslov.

„KATOLICKOJ KARITAS“ darovali su: Da počasti uspomenu pk. Jakova Novaka: Radić Grgo Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Petra Cervelina: Radić Grgo Din 10. — Da počasti uspomenu pk. Amelije Blažević: Radić Grgo Din 20. — Odbor najljepše blagodari.

Zločinstva španjolskih marksista

Ugledni francuski časopis „Revue de Paris“ donosi jedan opis strahota, koje se dešavaju u Madridu. Uredništvo lista posebno ističe, da jamči za istinitost svakoga navoda. Prenosimo taj strahoviti dokument u cjelini:

„U devet i pol sati sam prodro do parka Casa de Campo, koji se nalazi na zapadu Madrida, nekih 500 metara daleko od vladinih palača. Milicionari i nekoliko šetača ovoga časa prolaze trgom. Sunce, koje je ove godine naročito toplo, kao da priprema blagdansko raspoloženje. Idem jednom od aleja parka, u kojoj susrećem samo jurišnu gardu te milicionare i milicionarke, koji dovode ili čuvaju uapšenke. Ovaj park je poslije početka revolucije u stvari postao „park-zatvor“. Dolazim do jedne čistine, na kojoj se nalazi presušeni bazen, u promjeru od dvadeset metara, a koji je okružen ogradom od bodljikave žice. Oko 250 ljudi nalazi se natrpano u tome malenom prostoru. U koliko mogu suditi prema izgledu svi uapšeni pripadaju srednjim slojevima. Među ostalim upada mi u oči djevojka od nekih petnaest godina. Odjevena je u zelenu opravu, koja je sva potrgana. Iznemogla je i plače naslonjena na majčino krilo. Do njih jedan par usko zagrljen. Obojica su pedesetgodisnjaci. Žena je iznemogla i naslonjena je posve na svoga muža. Jedan čovjek, posve sam, kleči i pokušava moliti. Pedeset mu je godina i sav je izmučen. Iz ove gužve izbija nejasni žamor. Gledam bolje i opažam među njima nekoliko djevojaka. Jedna stara dama drži za ruku mladića od dvadesetak godina.

Bazen je dubok otprilike dva metra. Oko pedeset milicionara i milicionarki sa puškom na ramnu poredani su naokolo. Nekoliko njih je okruženo na polukružnoj uzvisini, koja dominira bazenom.

Iznemada ljudi iz te skupine izvlače ispod platinenog pokrivala dva mitraljeza. U isti mah zrak prolama krik užasa, a ujedno i krik i vapaji boli, jer su mitraljezi stavljeni u akciju. Prvi čovjek, kojega sam vidio, da se srušio bio je onaj čovjek na koljenima. Pun užasa, časak sam otklonio svoj pogled od toga okrutnog prizora. Mi traljeska vatra je potrajala otprilike pet minuta i bila je stalno praćena krikovima smrti. Više puta sam čuo kako uapšeni viču u smrtnoj stisci: Milost! Milost za ljubav Božju! Perdono! Dor l'amor de Dios!

Kad sam opet pogledao u bazen svi uapšeni bili su mrtvi ili ranjeni. Krv suklja na sve strane. Djevojka u zelenu još nije mrtva i užasno vapi u pomoć. Milicionari i milicionarke sve to gledaju posve indiferentno.

Mitraljeska vatra je prekinuta. Cujem kako veći broj milicionara viče: Campsa! Campsa! Na to se odmah jedan kamioncisterna približuje bazenu. To je kamion od petroleja, vlasništvo državnog monopola. Kamion se okreće, kako bi stražnju stranu okrenuo bazenu. Tri milicionara se približuju i uzimlju gumenu cijev, koja služi za ispražnjenje kamiona i mlaz petroleja upućuju u bazen i petrolejem polijevaju mrtve i ranjenike. I iznova se strahoviti krikovi dižu iz bazena, iz grla ranjenika. To se bazenu približio jedan milicionar sa snopom zapaljive slame. Nisam više mogao podnositi taj prizor pa sam se udaljio nekih stotinu metara. Iz bazena je sukljao plamen pet do sedam metara visok. Krikovi, jecaji i strahoviti smrad dopirali su do mene. Sav oblihen hladnim znojem, slab do besvijesti, udaljio sam se sav zaprepašten od prizora, koji sam vidio.

Tvrde, da se na ovaj način vrše umorstva svakoga dana i na istom mjestu. (U posebno bilješki pisac upozorava, da se ovo događalo koncem kolovoza i da se sada to isto događa u Zapadnom parku). Čini se, da je nad više djevojaka, koje sam opazio među uapšenicima za vrijeme noći po više puta izvršeno nasilje. Mnogi uapšeni uopće nisu bili sudeni. Oni su uapšeni od milicionara kao sumnjivci.